

Malin Axelsson läser Karin Widerberg:

DEN GEMENSAMMA SKRIVANDE KROPPENS POLITIK

Kraven på originalitet och nyskapande plågar med stegrande styrka de skrivande i det som Anthony Giddens kallar den radikala moderniteten.¹ Det är en tid med en borgerlig forsknings- och kulturpolitik som för fram excellens och innovation som centrala värden. Innovationsbegäret fyller oss med känslor av meningslöshet, tomhet, död, därför att om allt, och lite till, redan är gjort, är det som om vi redan vore döda. ”Vissheten om att allt redan är skrivet utplånar oss och förvandlar oss till spöken.”, skriver Borges i sin novell *Biblioteket i Babel*.² Biblioteket i Babel är det oändliga bibliotek som samlar och organiserar hela universum och där ”finns det inte två identiska böcker”.³ Och i centrum för detta originalitetsideal finns det skrivande/forskande geniet, som i kamp och isolation tvingar fram sin text, till priset av samhörighet, familj och kärlek.

Det patriarkala författaridealet kontrasteras mot den accelererande kvinnliga emancipation som den radikala moderniteten också bär, de ”kvinnliga” författare som ”tar över” och skriver utifrån ilska och lust, samtal och kropp, inte sällan i grupp. Frigga Haug ställer med sitt minnesarbete fram en sociologisk modell för detta andra sorts skrivande, det gemensamma minnesskrivandet. Fraugs metod kräver gruppens tillit, dess gemensamma lust i forskningen, och är att jämföra med surrealismens *exquis cadavre* – en målning eller text som en grupp skapar tillsammans efter vissa överenskomna regler. I detta blir vi och målningen/texten en gemensam kropp, ett ”utsökt lik”. Haugs metod skapar ett rum för ett sociologiskt *exquis cadavre*, en gruppens kroppsliga historia, en gemensam politisk kropp.

Men hur erövra den tillit som krävs för detta öppna, sårbara skrivande? Hur

våga träda in i varandras texter? Karin Widerberg skriver om den kollektiva textens stigman (Den är inte objektiv! Den är inte seriös!) och om den skam som är förknippad med den kollektiva kroppens minnen.

Att gå till gymmet, träna kroppen och dess muskler är inte en flykt från mitt skrivande, det är en del i det. Kroppens transformationer, gymmets ritual, dess kroppsvätskor och andetag är knutna till skrivandets ceremoni och språkets omvandlingar av jaget och vardagen. Att träna och att skriva är att bemästra livet, alltså döden.

By trying to control, to shape, my body through the calculated tools and methods of bodybuilding, and time and again, in following these methods, failing to do so, I am able to meet that which cannot be finally controlled and known: the body. In this meeting lies the fascination, if not the purpose, of bodybuilding. To come face to face with chaos, with my own failure or a form of death.⁴

Jag utför mitt skrivande med fingrar, händer, armar, axlar, rygg, mun, hjärta, hud, blodomlopp, metabolism. Skrivandets njutning, eller med Héléne Cixous dess "jouissance" – ett ord som handlar om total tillgång till, deltagande och extas i skrivandet – är att följa kroppens impulser, skamlöst, låta mig förlora kontrollen. Skrivandet är förbundet med kropp och sexualitet. Så länge sexualitet och skrivande är fyllt av skam, att dölja, kontroll och återhållsamhet, att inte låta sig/orden komma, är inget av det roligt eller meningsfullt. Detta betyder inte att ett skrivande i *jouissance* inte rymmer sorg och kroppslig och själslig smärta, att det inte ibland känns som att vi ska dö eller gå under när vi skriver (eller älskar).

Och varför skriver du inte? Skriv! Skrivandet är för dig, du är för dig, din kropp är din, tag den. Jag vet varför du inte skrivit. (Och varför jag inte skrev förrän jag var tjugosju år gammal.) Därför att skrivandet är på samma gång för högt och för stort för dig, det är reserverat för de stora, det vill säga de "stora männen"; det är "dumbheter". För övrigt har du skrivit en smula, men i smyg. Och det var inte bra därför att det gjordes i smyg, och därför att du straffade dig själv för att du skrev och därför att du inte löpte linan ut.⁵

Att läsa Cixous, Kathy Acker, Virginia Woolf och andra feministiska författare har varit en viktig del i att frigöra mitt skrivande från skam och kontroll. (Och ändå är skammen aldrig helt frånvarande, inte när jag skriver detta, inte sedan, inte någonsin.)

I det gemensamma skrivandet blir vi en gemensam kropp, delar ord och meningar som en måltid, blir ett med varandras texter. Skrivandet görs av ensamma

händer men är en begärsrelation som handlar om att få svar, att fyllas. Vi hungrar efter varandras texter.

*I am hungry. I am very very hungry. Have I always been this empty?*⁶

Att skriva tillsammans är att äta och ätas, timplånga oavbrutna fikasamtal, byta böcker, brev, länkar, länkas, influeras, blandas samman. ”Kill your darlings!” säger teaterfolk när de måste stryka den text de älskar mest men ”Feed your darlings!” sa teaterkompositören Malin Dahlström och tog med påskäggs, bullar och kakor till repetitionerna på teatern där alla skrev manus tillsammans. Vi åt och skrev, skrev och åt (och höll formen genom regelbundna fyspass, Kung Fu, dans, armhävningar, sit-ups). Det gemensamma skrivandet är omätligt, vi är glupska över de texter vi skriver till varandra, de är smuliga kex, praliner, tapas, köttbitar, de jäser och marineras, sväller, kokar, när oss, ingår i vår metabolism därför att vi behöver dem för att leva, de får oss att andas lättare, kroppen att fungera.

*[W]riting makes love other. It is itself this love. Other-Love is writing's first name.*⁷

Det gemensamma skrivandet är riskfyllt i sin öppenhet. Det är en våda att överskrida våra (text)kroppars gränser, att överskrida det språk vi trodde att vi ägde, det som vi sa var ”mitt eget”. Redan i skrivandets stund påverkas jag av din blick – du av min. Det är aldrig

utan skräck som jag ger dig en text, inte den förra, inte denna, inte heller nästa. Och så länge jag inte får svar, kommer jag att undra: Varför säger du inget? Att inte bli läst, lämnas svarslös, ordlös, utan meningar, är att svälta, försvinna, dö. I varje textutbyte finns en risk, en laddning. Det är en våda att övervinna dessa rädslor, för att knyta an, för att känna eller åtminstone pröva vår tillit. Det är en våda att bryta mot normer vi skolats in i, de som talar om kroppars skam, texters hierarkier, om författarens ensamma utvaldhet. Den dömande blicken vilar på våra tangentbord, en fantom svävar där.

*Och när jag började skriva stötte jag på henne med de allra första orden. Skuggan från hennes vingor föll över mina sidor; jag hörde hennes kjolar frasa i rummet.*⁸

Vi behöver varandras ögon för att driva ut det ensamma skrivandets fantomer och spöken.

Den största delen i min skrivande frigörelseprocess har varit att helt enkelt bli läst, inte av en person vars godkännande mitt bristande självförtroende krävde, utan av de läsare som jag själv valde, för min egen njutning och utveckling. Kritik är, eller ska vara, en lojalitet. Det är en relation som innebär omtanke och krav, som kan betyda skningslös ärlighet, men inte behöver såra.

Writing is working; being worked; questioning (in) the between (letting oneself be questioned) of same and of other without

*which nothing lives; undoing death's work by willing the togetherness of one-another, infinitely charged with a ceaseless exchange of one with another – not knowing one another and beginning again only from what is most distant, from self, from other, from the other within. A course that multiplies transformations by the thousands.*⁹

I detta varsamma kollektiva skrivande är vi inte en ensam, statisk text i biblioteket utan gör ett oändligt föränderligt *Biblioteket i Babel* tillsammans. Det är ett bibliotek där originalitet och innovation inte längre är viktigt, där leklusten och den i grunden solidariska förmågan att vara i och hos den andra i språket istället tar plats. Detta sorts skrivande, som är ett gemensamt minne och ansvar, en gemensam historia, är förbundet med ömsesidiga risker, överskridanden och laddningar och är just därför att bli levande. Att våga dela ett skrivande är att gå på gång liksom genom ett magiskt ord återuppstå. Det är att dagligen förvandlas från spöke till människa.

Noter

- 1 Anthony Giddens: *Modernitetens följder*, Studentlitteratur 1996
- 2 Jorge Luis Borges: *Fiktionser*, Albert Bonniers förlag 2011 [1944], s.109
- 3 Borges 2011, s.104
- 4 Kathy Acker: "Against Ordinary Language: The Language of The Body", *The Last Sex: Feminism and Outlaw Bodies*, Palgrave Macmillan 1993, s.26, Arthur Kroker och Marilouise Kroker (red.)
- 5 Hélène Cixous: "Medusas skratt", *Kvinnopolitiska nyckeltexter*, Studentlitteratur 1996 [1975], s.239
- 6 Rachel Blau Duplessis: "The Pink Guitar", *Writing As Feminist Practice*, The University of Alabama Press 2006 [1990], s.12
- 7 Hélène Cixous och Catherine Clément: *The Newly Born Woman*, The University of Minnesota Press 2001 [1986], s.99
- 8 Virginia Woolf: "Yrken för kvinnor, Kvinnor", Ellerströms förlag 2011 [1931], s.15
- 9 Cixous 2001, s.86

Malin Axelsson är dramatiker, regissör och konstnärlig ledare för ung scen/öst. E-mail: malin.axelsson@ungscen.se